

DODATEK TECHNICZNY

DO PRZEWODNIKA GIMNASTYCZNEGO »SOKÓŁ«

ROK XI

WARSZAWA, KWIECIEŃ 1935 R.

Nr. 4

P. O. S.

PIEŚŃ ZWYCIĘZCÓW

Umiarkowanie

Słowa i muzyka: St. Rybka Myrins.

Du-szy hart i si-la wo-li ze-spo-li-ły mę-znie nas

Ży-cie na-sze jak wzlot or-li zawsze hy-żo? zawsze wczas

Hej do ży-cia dru-hu mło-dy herb twój szlachetności gest

Szczytem szczęścia gdy w zawody idziesz zdobyć P. O. S.

I.

Duszy hart i siła woli
zespoliły mężnie nas,
życie nasze, jak wzlot orli,
zawsze hyżo, zawsze wczas!

Hej, do życia, druhu młody,
herb twój — szlachetności gest,
szczytem szczęścia — gdy w zawody
idziesz zdobyć P. O. S.

II.

Zręczność, zwinność sprawia zdrowie,
tem zwyciężym życia los;
sprzyjać będą nam bogowie,
kiedy zabrzmie surmy głos.

Hej, do życia, druhu młody,
herb twój — szlachetności gest,
szczytem szczęścia — gdy w zawody
idziesz zdobyć P. O. S.

III.

*Żwawo naprzód więc w zawody,
niechaj radość kipi, wre,
zawsze czerstwy, zawsze młody,
gdy podjąłeś bojów grę!*

*Hej, do życia, druhu młody,
herb twój — szlachetności gest,
szczytem szczęścia — gdy w zawody
idziesz zdobyć P. O. S.*

IV.

*Dalej, druhu, do szeregu,
by nie trwonić wolnych chwil.
Czy na wodzie, lub też w śniegu —
zechciej zdobyć tysiąc mil.*

*Żwawo w życie i zawody,
abyś wiecznie młodym był,
poprzez burze i przeszkody
dla zwycięstwa Polski ży!*

V.

*Wzywa słońce nas i tany,
góry i potoków gwar;
lasy idą z nami w tany,
i wzbudzają życia czar.*

*Żwawo w życie i zawody,
abyś wiecznie młodym był,
poprzez burze i przeszkody
dla zwycięstwa Polski ży!*

Ćwiczenia wolne pod melodję: „Pieśń zwycięzców”

CZĘŚĆ I.

- Z postawy ramiona w bok:
- I   1   Ramiona w dół i w przód,
      2   ramiona w dół i w bok,
      3   ramiona w dół i w przód,
      4   ramiona w dół i w bok.
- II   1   Zwrot dłoni w górę,
      2—4   powoli ramiona w górę.
- III   1   Ramiona skurcz,
      2   ramiona rzuć w bok,
      3   ramiona skurcz,
      4   ramiona rzuć w górę.
- IV   1   Ramiona skurcz,
      2   ramiona rzuć w bok,
      3   ramiona skurcz,
      4   ramiona w dół.
- V   1   Ramiona w przód,
      2   ramiona w tył,
      3   ramiona w górę,
      4   ramiona w górę łukiem okrężnym w tył.
- VI   1—3   Powoli ramiona w bok,
      4   zwrot dłoni w dół.
- VII   1   Ramiona w dół do wewnątrz, przedramiona skrzyżuj
          przed sobą,

- 2 wymach ramion w górę nazewnątrz,
 3 ramiona w dół do wewnątrz, przedramiona skrzyżuj przed sobą,
 4 wymach ramion w górę nazewnątrz.
- VIII 1 Ramiona w dół łukiem bocznym, z uderzeniem o uda,
 2 ramiona w górę łukiem bocznym, z uderzeniem w dłonie nad głową,
 3 ramiona w dół łukiem bocznym, z uderzeniem o uda, i w bok,
 4 ramiona w dół.

CZĘŚĆ II.

- I 1 Na palcach stań, ręce na biodra,
 2—4 powoli przysiad.
- II 1—3 Powoli powstań, postawa na palcach,
 4 postawa na stopach.
- III 1 Wypad w prawo w bok, tułów prosty,
 2 wyprostuj prawą, a ugnij lewą nogę, przenieś ciężar ciała do wypadu w lewo, tułów prosty,
 3 wyprostuj lewą, a ugnij prawą nogę, przenieś ciężar ciała do wypadu w prawo, tułów prosty,
 4 przystaw prawą nogę.
- IV 1 Wypad w lewo w bok, tułów prosty,
 2 wyprostuj lewą, a ugnij prawą nogę, przenieś ciężar ciała do wypadu w prawo, tułów prosty,
 3 wyprostuj prawą, a ugnij lewą nogę, przenieś ciężar ciała do wypadu w lewo, tułów prosty,
 4 przystaw lewą nogę, ramiona w dół.
- V = I.
 VI = II.
 VII = III.
 VIII = IV.

CZĘŚĆ III.

- I 1 Rozkrok w prawo, ręce na biodra i skłon w prawo w bok,
 2 skłon w lewo w bok,
 3 skłon w prawo w bok,
 4 skłon w lewo w bok.
- II 1 Skłon w przód na prawo, ramiona w przód, chwyt za prawą stopę,
 2—3 dwa rytmiczne pogłębienia skłonu w dół,
 4 tułów prostuj, przystaw prawą nogę, ramiona w dół.
- III 1 Rozkrok w lewo, ręce na biodra i skłon w lewo w bok,
 2 skłon w prawo w bok,
 3 skłon w lewo w bok,
 4 skłon w prawo w bok.
- IV 1 Skłon w przód na lewo, ramiona w przód, chwyt za lewą stopę,

- 2—3 dwa rytmiczne pogłębienia skłonu w dół,
4 tułów prostuj, przystaw lewą nogę, ramiona w dół.
- V 1 W prawo zwrot na prawej pięcie, lewa na palcach, ramiona w bok,
2 przystaw lewą nogę, ramiona w dół i w przód,
3 ramiona w dół i w bok,
4 na palcach stań, ramiona w dół i w przód.
- VI 1 Przysiad podparty,
2—4 trzy rytmiczne uniesienia tułowia w przysiadzie podpartym.
- VII 1 Przysiad, wymach ramion w bok,
2 przysiad podparty,
3 przysiad, wymach ramion w bok,
4 przysiad podparty.
- VIII 1 Postawa, ramiona w bok,
2 w lewo zwrot na lewej pięcie, prawa na palcach, ramiona w przód, prawe ramię łukiem dolnym,
3 przystaw prawą nogę, ramiona w dół i w bok,
4 ramiona w dół.
- IX = V., tylko zwrot w przeciwną stronę.
X = VI.
XI = VII.
XII = VIII., tylko zwrot w przeciwną stronę.

CZĘŚĆ IV.

- I 1 Ramiona w bok,
2 zwrot dłoni w górę,
3—4 powoli ramiona skurcz, ręce na kark.
- II 1 Rzutem prawe ramię w bok, zwrot głowy w prawo,
2 rzutem lewe ramię w bok, prawe skurcz, ręka na kark, zwrot głowy w lewo,
3 rzutem prawe ramię w bok, lewe skurcz, ręka na kark, zwrot głowy w prawo,
4 rzutem lewe ramię w bok, zwrot głowy nawprost.
- III 1 Rozkrok w prawo, ramiona skurcz przed sobą, poziom, łokcie odrzuć w tył, dłonie otwarte, grzbiet,
2 rzutem ramiona wyprostuj w bok z odrzutem w tył,
3 ramiona skurcz przed sobą, jak na 1,
4 przystaw prawą nogę, ramiona wyprostuj w bok, jak na 2.
- IV = III., tylko rozkrok w lewo.
- V 1 W prawo zwrot na prawej pięcie, lewa na palcach, prawe ramię w tył, lewe ramię w przód, łukiem dolnym, promień,
2 wykrok lewą, prawa w zakroku na palcach, prawe ramię w tył,
3 wykrok prawą, lewa w zakroku na palcach, prawe ramię w tył, lewe ramię w przód,
4 wykrok lewą, prawa w zakroku na palcach, prawe ramię w przód, lewe ramię w tył.

- VI 1 Przystaw prawą nogę, prawe ramię w tył, lewe ramię w przód,
 2 w lewo zwrot, prawa na palcach, ramiona w bok, lewe ramię łukiem dolnym, grzbiet,
 3 przystaw prawą nogę, zwrot dłoni w górę,
 4 ramiona w bok, łukiem okrężnym w górę do wewnątrz.
- VII = V., tylko zwrot w przeciwną stronę.
- VIII = VI.
- IX = V. Cz. I., tylko ramiona w dół i w przód.
- X = VI. Cz. I.
- XI = VII. Cz. I.
- XII = VIII. Cz. I.

CZĘŚĆ V.

- I 1—4 Powoli, ciągiem wzdłuż tułowia, ramiona w górę na-zewnątrz.
- II 1 Postawa na palcach, zwrot dłoni w dół,
 2—4 powoli postawa na stopach, ramiona w dół łukiem bocznym.
- III 1 Rozkrok w prawo, skręt tułowia w prawo z opłotem ra-mion w prawo obok tułowia,
 2 skręt tułowia w lewo z opłotem ramion w lewo obok tułowia,
 3 skręt tułowia w prawo z opłotem ramion w prawo,
 4 skręt tułowia na wprost, przystaw prawą nogę, ra-miona w dół.
- IV = III., tylko rozkrok w lewo i skręt tułowia w lewo, a na 4 ramiona w dół i w bok.
- V 1 W prawo zwrot na prawej pięcie, lewa na palcach, prawe ramię w tył, lewe ramię w przód, łukiem dolnym,
 2 prawe ramię w przód, lewe ramię w tył,
 3 prawe ramię w tył, lewe ramię w przód,
 4 w lewo zwrot na pięcie lewej nogi, ramiona w bok, le-we łukiem dolnym.
- VI 1 Przystaw prawą nogę, zwrot dłoni w górę,
 2—3 powoli ramiona w górę,
 4 ramiona w bok, łukiem do wewnątrz.
- VII = V., tylko zwrot w przeciwną stronę.
- VIII = VI.
- IX = V. Cz. I.
- X = VI. Cz. I.
- XI = VII. Cz. I.
- XII = VIII. Cz. I., tylko na 3 ramiona w dół, a na 4 wykrok prawą, prawe ramię w przód w górę, palce złożone, jak do przysięgi, lewa ręka na biodro.

Uwaga: Ćwiczący wytrzymują chwilę w postawie z wzniesionem pra-wem ramieniem, a na rozkaz: „Bacność” lub na umówiony znak — przybiorą postawę zasadniczą. Na ponowny znak na-stępuje złączenie do środka w kolumnę czwórkową i odmarsz.

Wolne ćwiczenia słowiańskie dla druhen

CZĘŚĆ III

(poprawiona i uzupełniona)

Melodja: Kujawiak „Oj Teres” Brzezińskiego.

DZIAŁ A. (muzyka: dział A).

Postawa wyjściowa:

Postawa na prawej nodze, lewa lekko ugięta, palce lewej stopy przy pięcie prawej stopy, ręce oparte grzbietami na biodrach, łokcie lekko podane do przodu, głowa zwrócona w lewo.

4 takty przygrywki wytrzymaj.

Takt:

I	1	Prawe ramię zsuń z biodra i lekko ugięte przenieś ruchem płynnym w dół do wewnątrz, dłoń do wewnątrz, swobodnie ułożona przy lewym biodrze.
	2—3	Wytrzymaj.
II	1	Prawe ramię lekko ugięte przenieś swobodnie przed sobą na prawo w górę zewnątrz, dłoń, zwrot głowy w prawo.
	2—3	Wytrzymaj.
III	1	Zwrot głowy nawprost, prawe ramię w dół do wewnątrz, lewe ramię zsuń z biodra, przedramię w przód, dłoń, mocno kłaśnij w obie dłonie.
	2—3	Wytrzymaj.
IV	1	Ramiona przenieś przodem w górę zewnątrz, głowę lekko odchyl w tył.
	2—3	Wytrzymaj.
V	1—3	Jak takt I, tylko lewą rękę złóż na biodro, a prawe ramię przenieś łukiem w dół do wewnątrz.
VI	1—3	Jak takt II.
VII	1—3	Jak takt III.
VIII	1	Ramiona przodem przenieś w górę zewnątrz, głowę lekko odchyl w tył.
	2	Ramiona łukiem do wewnątrz, złóż grzbietami rąk na biodrach, łokcie lekko do przodu.
	3	Wytrzymaj.
IX	1—3	Wykrok lewą i podskok w przód na lewej, prawa z tyłu wyprostowana i uniesiona.
X	1—3	Wykrok prawą i podskok na prawej na znak, lewa z tyłu wyprostowana i uniesiona.
XI	1—3	Trzema skocznemi kroczkami na znaku pół obrotu w lewo, ramiona w dół zewnątrz, tułów lekko pochylony w przód (ręce naśladują ruch trzymania spódnicy).
XII	1—3	Jak takt XI.
XIII	1—3	Ręce złóż grzbietami na biodrach, łokcie lekko do przodu i jak takt IX.

- XIV 1—3 Jak takt X.
 XV 1—3 Jak takt XI.
 XVI 1 Pół obrotu w lewo na pięcie lewej nogi, prawa na znaku, ręce oparte grzbietami na biodrach.
 2 Wykrok lewą w przód zewnątrz, z tupnięciem, prawa na znaku, na palcach, lewe ramię wyrzuć w przód w górę zewnątrz, głowę odchyl lekko w tył, wzrok skierowany na lewą rękę.
 3 Wytrzymaj.

Uwaga: Ćwiczące przesunęły się o dwa znaki w przód.

DZIAŁ B. (muzyka: dział B).

Dział B ćwiczące ćwiczą, śpiewając:

*Stańmy wraz, stańmy kołem,
 kołem żwawem i wesołem,
 i zatańczmy kujawiaka,
 chociaż same, bez chłopaka.*

*Hejże, ha, kujawiaczek,
 taneczek — drobny maczek,
 hejże, ha, nasi górą,
 górą, hejże, nasi górą.*

Takt:

- I 1 Przenies ciężar ciała na prawą nogę, lewa w wykroku na palcach, ramiona w dół.
 2 Przystaw lewą, postawa na palcach, ramiona w prawo w bok, grzbiet, kiści w dół, lewe ramię lekko ugięte.
 3 Postawa na stopach.
 II 1 Zakrok lewą, prawa w wykroku na palcach, ramiona w dół.
 2—3 Jak 2—3 taktu I, tylko w przeciwną stronę.
 III 1—3 Jak takt II, tylko w przeciwną stronę.
 IV 1—3 Jak takt II.
 V 1—3 Jak takt III.
 VI 1—3 Jak takt II.
 VII 1—3 Prawą rękę złoż grzbietem na biodro, lewe ramię przenies w dół zewnątrz, tułów lekko pochylony w przód, zakrok prawą i trzema małemi kroczkami cały obrót w prawo.
 VIII 1 Wykrok lewą w przód zewnątrz z tupnięciem, prawa na znaku, na palcach, tułów prostuj, lewe ramię wyrzuć w przód w górę zewnątrz, zataczając przedramieniem łuk do wewnątrz, prawe ramię wytrzymaj, głowę lekko odchyl w tył, wzrok skierowany na lewą rękę.
 2—3 Wytrzymaj.
 IX do XVI Jak takty I do VIII.

Uwaga: Ćwiczące powróciły na swoje znaki.

DZIAŁ C. (muzyka: dział C).

Takt:

- I 1—3 Z jedną ósmą obrotu w lewo, wykrok prawą i podskok na niej, lewa z tyłu wyprostowana i uniesiona, ręce grzbietami oparte na biodrach, łokcie lekko podane w przód (lewe ramię przenieś na biodro łukiem do wewnątrz).
- II 1—3 Wykrok lewą i podskok na niej, prawa wyprostowana i uniesiona z tyłu.
- III 1—3 Wykrok prawą na znak i wyskok na prawej, lewa wyprostowana i uniesiona z tyłu.

Uwaga: Ćwiczące przesunęły się na znak, położony w lewo skos od ich znaku początkowego.

- IV 1—3 Trzema małemi kroczkami na znaku pół obrotu w lewo, ramiona wytrzymaj.

- V do VIII Jak takty I do IV, tylko w taktie VIII trzy ósme obrotu w lewo.

Uwaga: Ćwiczące powróciły na swoje znaki i stoją przodem do głównej trybuny.

	Ćwicząca 1-sza	Ćwicząca 2-ga
IX 1—3	Ćwierć obrotu w lewo na palcach prawej nogi i wykrok prawą z podskokiem na niej, lewa wyprostowana i uniesiona w tył.	Tak, jak ćwicząca 1-sza, tylko w przeciwną stronę.
X 1	Przystaw z tupnięciem lewą nogę.	Przystaw z tupnięciem prawą nogę.
	2—3 Tupnij prawą nogą.	Tupnij lewą nogą.
XI 1—3	Lewą rękę oprzyj na barku współćwiczącej i trzema małemi kroczkami w lewo obiegnij półkole, tak, by stanąć na miejscu współćwiczącej, tyłem do głównej trybuny.	Prawą ręką chwyć współćwicząca w pół i trzema małemi kroczkami w tył na lewo obiegnij półkole, tak, by stanąć na miejscu współćwiczącej, tyłem do głównej trybuny.
XII 1—3	Trzema małemi kroczkami obiegnij dalsze półkole i wróć na swój znak, przodem do głównej trybuny.	Trzema małemi kroczkami w miejscu pół obrotu w lewo, tak, by stanąć przodem do głównej trybuny.

Uwaga: 1-sza ćwicząca stoi na swym znaku, 2-ga ćwicząca obok niej, wciąż trzymając je w pół.

- XIII 1 Odbiciem lewej poskok w przód do półprzysiadu na prawą nogę, lewa lekko wzniesiona w tył, prawe ramię w dół zewnątrz, poczem łukiem górnym w przód do wewnątrz z równoczesnem lekkim pochyleniem tułowia w przód.
- Jak 1-sza ćwicząca, tylko przeciwną nogą i ręką.

	2—3	Dwa małe krocзки na palcach.	Dwa małe krocзки na palcach.
XIV	1	Wykrok lewą, prawa w zakroku na palcach, tułów prostuj, prawe ramię w górę zewnątrz.	Jak 1-sza ćwicząca, tylko przeciwną nogą i ręką.
	2—3	Dwa małe krocзки na palcach.	Dwa małe krocзки na palcach.
XV	1—3	Jak takt XIII.	Jak takt XIII.
XVI	1—2	Dwa tupnięcia na miejscu, prawe ramię w górę zewnątrz.	Dwa tupnięcia na miejscu, lewe ramię w górę zewnątrz.
	3	Wytrzymaj.	Wytrzymaj

Uwaga: Ćwiczące przesunęły się o jeden znak w przód, 1-sza ćwicząca stoi na znaku, 2-ga ćwicząca obok niej, wciąż trzymając ją w pół.

DZIAŁ D. (muzyka: jak dział B).

Takt:

		Ćwicząca 1-sza	Ćwicząca 2-ga
I	1	Wykrok lewą, prawa w zakroku na palcach.	Wykrok prawą, lewa w zakroku na palcach.
	2	Wykrok prawą na palce z ćwierćobrotem w lewo na palcach lewej nogi, prawe ramię w przód zewnątrz.	Jak 1-sza ćwicząca, tylko w przeciwną stronę.
	3	Wytrzymaj.	Wytrzymaj.
II	1	Wykrok prawą z ćwierćobrotem w prawo, lewa w zakroku na palcach.	Jak 1-sza ćwicząca, tylko w przeciwną stronę.
	2	Wykrok lewą na palce ze skrzętem tułowia w prawo, prawe ramię w górę zewnątrz.	Jak 1-sza ćwicząca, tylko w przeciwną stronę.
	3	Wytrzymaj.	Wytrzymaj.
III	1—3	Jak takt I.	Jak takt I.
IV	1—3	Jak takt II.	Jak takt II.

Uwaga: Ćwiczące przesunęły się o jeden znak w przód.

V	1	Zakrok lewą z półobrotem w lewo na palcach prawej nogi, do rozkroku prawą na palce, prawe ramię w przód zewnątrz.	Jak 1-sza ćwicząca, tylko w przeciwną stronę.
	2—3	Wytrzymaj.	Wytrzymaj.
VI	1	Zakrok prawą z półobrotem w prawo na palcach lewej nogi, do rozkroku lewą na palce, prawe ramię w górę zewnątrz.	Jak 1-sza ćwicząca, tylko w przeciwną stronę.
	2—3	Wytrzymaj.	Wytrzymaj.

Uwaga: Ćwiczące znajdują się na połowie drogi między znakami.

VII 1—2	Puść współwiczającą, ramiona w górę ugięte nad głową i dwa półobroty w lewo, prawa noga na znak.	Puść współwiczającą, ramiona w górę ugięte nad głową i dwa półobroty w prawo, lewa noga na znak.
3	Dostaw lewą nogę.	Dostaw prawą nogę.

Uwaga: 1-sza ćwicząca przesunęła się w tył na znak, 2-ga ćwicząca — w lewo w tył na znak.

T a k t :

VIII 1—3	Powoli ramiona opuść.	Powoli ramiona opuść.
IX 1—3	Ćwierć obrotu w lewo na palcach prawej nogi i wykrok lewą w przód, prawa w zakroku na palcach, ramiona w górę, przedramiona do wewnątrz, skrzyżowane przed sobą tak, by grzbietami rąk zasłonić sobie oczy, łokcie w górę zewnątrz, tułów lekko odchylony do tyłu.	Jak 1-sza ćwicząca, tylko w przeciwną stronę.
X	1 Ramiona wyprostuj w przód, dłoni.	Jak 1-sza ćwicząca.
	2 Ćwierć obrotu w prawo na palcach prawej nogi, zwrot dłoni w dół i ramiona w dół.	Jak 1-sza ćwicząca, tylko w przeciwną stronę.
	3 Przystaw lewą nogę.	Przystaw prawą nogę.
XI i XII	Jak IX i X, tylko w przeciwną stronę.	Jak IX i X, tylko w przeciwną stronę.
XIII i XIV	Jak IX i X, tylko wykrok lewą w przód i bez obrotów.	Jak 1-sza ćwicząca.
XV 1—3	Ramiona łukiem bocznym w górę ugnij nad głową i trzema krokami z półobrotem w lewo na każdy krok, przesun się w kierunku znaku do postawy wykroczonej lewą, prawa w zakroku na palcach (ćwicząca stoi tyłem do głównej trybuny).	Jak 1-sza ćwicząca.
XVI	1 Wykrok prawą na znak z półobrotem w lewo, na palcach prawej nogi.	Jak 1-sza ćwicząca.
	2—3 Przystaw lewą nogę, ramiona łukiem bocznym w dół.	Jak 1-sza ćwicząca.

Uwaga: Ćwiczące powróciły na swój znak wyjściowy.

DZIAŁ E. (muzyka: jak dział C).

Takt:

- I 1—3 Ćwierć obrotu w lewo na palcach prawej i wykrok lewą z podskokiem na niej, prawa z tyłu wyprostowana i lekko uniesiona, ramiona w przód i podaj ręce współćwiczącej. (Druża ćwicząca ćwiczy tak, jak 1-sza, tylko wykonuje ćwierć obrotu w prawo, a nie w lewo).
- II 1—3 Wykrok prawą i podskok na niej, lewa wzniesiona w tył.
- III i IV Sześcioma małymi kroczkami ćwiczące obiegają całe koło w lewo tak, aby znalazły się obok swych znaków, pierwsza przodem, a druga tyłem do głównej trybuny.
- V i VI Dwoma męskimi krokami mazurówemi (jak w taktach I i II) ćwiczące obiegają półkole w lewo tak, by 1-sza znalazła się tyłem, a 2-ga ćwicząca przodem do głównej trybuny.
- VII 1—3 Trzema małymi kroczkami ćwiczące obiegają dalsze półkole i zatrzymują się obok swych znaków, 1-sza ćwicząca przodem, a 2-ga ćwicząca tyłem do głównej trybuny.

Takt:

- VIII 1 1-sza ćwicząca:
Puszcza ręce współćwiczącej, ramiona w bok (prawe ramię łukiem poziomym), rozkrok prawą na znak, lewa w rozkroku na palcach.
- 2-ga ćwicząca:
Puszcza ręce współćwiczącej, ramiona w bok (lewe ramię łukiem poziomym), rozkrok prawą na znak, lewa w rozkroku na palcach.
- 2 1-sza i 2-ga ćwicząca: — ramiona w dół.
- 3 1-sza ćwicząca:
Przystaw lewą nogę.
- 2-ga ćwicząca:
Pół obrotu w prawo z dostawieniem lewej nogi.

Uwaga: Następane takty od IX do XVI ćwicząca 2-ga ćwiczy tak, jak 1-sza ćwicząca, tylko w przeciwną stronę.

- IX 1 Wykrok lewą w przód zewnątrz, prawa w zakroku na palcach, ramiona w bok, kiści w dół, skręt tułowia w prawo.
- 2—3 Przystaw prawą nogę, postawa na palcach, tułów i ramiona wytrzymaj.
- X 1 Wykrok lewą w przód zewnątrz, prawa w zakroku na palcach, lewe ramię w przód w górę zewnątrz, prawe wytrzymaj.
- 2—3 Stań na palcach lewej nogi, kiści wyprostuj i zwrot głowy w lewo.

Uwaga: Ćwiczące przesunęły się w lewo (w prawo) skos od swych znaków i zeszły się na przekątnej czterech znaków; palce rąk wzniesionych ramion spotykają się.

- XI 1 Postawa na prawej, lewa w wykroku zewnątrz na palcach, ramiona w dół.

- 2—3 Powoli przysuń lewą nogę, ramiona do wewnątrz, palce stykają się.
- XII 1 Zakrok skrzyżny lewą w kierunku znaku, skłon w przód, ramiona w przód w dół zewnątrz (ukłon).
- 2 Zakrok prawą na znak, tułów prostuj.
- 3 Przystaw lewą nogę, ramiona w dół.
- XIII do XVI Jak IX do XII, tylko w przeciwną stronę.

DZIAŁ F. (muzyka: jak dział A).

Takt:

- I do VI Jak I do VI działu A.
- VII 1 Zwrot głowy nawprost, prawe ramię w dół do wewnątrz, prawą ręką ująć chusteczkę za paskiem.
- 2—3 Wytrzymaj.
- VIII 1 Wyciągnij chusteczkę i przenieś prawe ramię przodem w górę zewnątrz, głowę lekko odchyl w tył.
- 2—3 Trzymając chusteczkę, zataczaj małe i szybkie koła przedramieniem.

Uwaga: Po skończeniu melodji ćwiczące wytrzymują postawę ze wzniesionem prawem ramieniem w przód w górę zewnątrz do chwili dania znaku przez prowadzącą, po którym przybierają postawę zasadniczą.

Wzorzec lekcji gimnastycznej

Wyjście w kolumnie dwójkowej.

Śpiew w marszu.

Rozstęp w kolumnę szachową:

- I 1 Krok nazewnątrz, postawa na palcach, ramiona w bok,
- 2 postawa na stopach, ramiona w dół,
- 3—4 jak 1 i 2.
- II 1 Pierwsza dwójka krok w lewo, druga — krok w prawo, postawa na palcach, ramiona w bok,
- 2 postawa na stopach, ramiona wytrzymaj,
- 3—4 poprawić krycie.
- I 1 Wymach ramion w przód,
- 2 wymach ramion w dół i w bok,
- 3 jak 1,
- 4 jak 2.
- II 1 Ćwierćobrót w lewo, ramiona w przód, prawe ramię łukiem dolnym,
- 2 przystaw prawą nogę, ramiona w bok,
- 3—4 dwa rytmiczne odrzuty w tył i ramiona w przód.
- III 1 Ćwierćobrót w prawo, ramiona w bok, prawe ramię łukiem dolnym,
- 2 przystaw lewą nogę, ramiona w dół i w przód,
- 3 ramiona w dół i w bok,
- 4 ramiona skurcz, ręce na kark.
- IV 1 Wyrzucić lewe ramię w bok, zwrot głowy w lewo,

- 2 wyrzucić prawe ramię w bok, lewa ręka na kark, zwrot głowy w prawo,
 3 wyrzucić lewe ramię w bok, prawa ręka na kark, zwrot głowy w lewo,
 4 wyrzucić prawe ramię w bok, zwrot głowy nawprost.
- V 1—4 Jak I. 1—4.
 VI 1—4 Jak II. 1—4, tylko ćwierćobrót w prawo.
 VII 1—4 Jak III. 1—4, tylko ćwierćobrót w lewo.
 VIII 1—4 Jak IV. 1—4.
 IX 1 Zwrot dłoni w górę,
 3—4 powoli postawa na palcach, ramiona w górę.
 X 1 Przysiad podparty,
 2—4 rytmiczne unoszenie tułowia.
 XI 1 Wymach ramion w bok,
 2 przysiad podparty,
 3 jak 1,
 4 jak 2.
 XII 1 Ręce na biodra,
 2—3 powoli powstań,
 4 rozkrok w prawo.
 XIII 1 Skłon w lewo w bok,
 2 skłon w prawo w bok,
 3 skłon w lewo w bok,
 4 skłon w prawo w bok.
 XIV 1 Skłon w przód na lewo, ramiona w przód i dochwyt za prawą stopę,
 2—4 trzy rytmiczne pogłębienia w dół.
 XV 1 Tułów prostuj, biodra chwyć,
 2—4 powoli skłon w przód.
 XVI 1—3 Powoli tułów prostuj,
 4 przystaw prawą nogę i przysiad podparty.
 XVII 1—4 Jak XI. 1—4.
 XVIII 1—4 Jak XII. 1—4, tylko rozkrok w lewo.
 XIX 1—4 Jak XIII. 1—4, tylko pierwszy skłon w prawo.
 XX 1—4 Jak XIV. 1—4, tylko skłon w przód na prawo.
 XXI 1—4 Jak XV. 1—4.
 XXII 1—4 Jak XVI. 1—4, tylko przystaw lewą nogę.
 XXIII 1 Ramiona w bok,
 2 zwrot dłoni w górę,
 3—4 powoli powstań, ramiona w górę.
 XXIV 1 Ramiona łukiem przednim w tył,
 2 ramiona w przód,
 3 ramiona w tył,
 4 ramiona wymachem w górę i wyskok w górę.
 XXV 1—4 Jak XXIV. 1—4, tylko na 1—2 półprzysiad i postawa.
 XXVI 1—4 Jak XXIV. 1—4.
 XXVII 1—3 Jak XXIV. 1—3.
 4 ramiona w górę.
 XXVIII 1—3 Powoli ramiona w bok,
 4 zwrot dłoni w dół.

- XXIX 1 Pierwsza dwójka krok w lewo, druga — krok w prawo, postawa na palcach, ramiona w dół i w przód,
2 postawa na stopach, ramiona w dół i w bok,
3—4 wytrzymaj.
- XXX 1—4 Jak XXIV, tylko wszyscy krok do środka, a na 4 ramiona w dół.

Uwaga: Powstaną dwa rzędy w odstępnie wolnym.

Do trzech — odlicz!

W trójki w przód nazewnątrz — marsz!

Uwaga: 1. Utworzą się dwie kolumny trójkowe.

2. Ćwiczący podzieleni od 1—3 w ten sposób, że jedynki znajdują się wewnątrz, a trójki nazewnątrz kolumn.

- I 1 J e d y n k a — ćwierćobrót w lewo, prawa w zakroku na palcach, dwójka i trójka — ćwierćobrót w prawo, lewa w zakroku na palcach,
2 w s z y s c y przystaw nogę,
3 d w ó j k a — ramiona w przód i oprzyj ręce na barkach jedynki, ugnij prawą nogę, jedynka, ramiona w przód i dochwyt w pasie dwójkę, trójka zakrok prawą i dochwyt od spodu za nogę dwójkę,
4 d w ó j k a wyskok do podporu na barkach jedynki, jedynka podtrzyma dwójkę, trójka uniesie nogi dwójki, ramiona w górę, przystaw nogę.

Uwaga: 1. Dwójka znajduje się w podporze, leżąc przodem.

2. Druga kolumna ćwiczy w odwrotnym kierunku.

- II 1 D w ó j k a zeskok, postawa zasadnicza, wszyscy postawa zasadnicza, ramiona w dół,
2 d w ó j k a wykonuje półobrót w lewo — w tył — zwrot, j e d y n k a przechodzi za trójkę,
3—4 ćwiczący równają i kryją.

III 1—4 Jak I, tylko podpór wykonuje trójkę.

IV 1—4 Jak II, tylko trójka wykonuje półobrót, a dwójka przechodzi za jedynkę.

V 1—4 Jak I, tylko podpór wykonuje jedynkę.

VI 1—4 Jak II, tylko wszyscy wykonują zwrot do pierwotnego ustawienia.

- I 1 J e d y n k a wykrok lewą w przód zewnątrz, lewe ramię w bok, prawa ręka na biodro, trójka wykrok prawą w przód zewnątrz, prawe ramię w bok, lewa ręka na biodro, d w ó j k a zakrok prawą, ramiona w przód, dochwyt na ramiona współwiczących.

Uwaga: Jedyńka z trójką splatają ramiona, na których dwójka wykona zwieszenie postawne.

- 2—4 d w ó j k a przejdzie do zwieszenia postawnego przodem.

- II 1 D w ó j k a wznies prawą nogę w przód,
2 przystaw prawą nogę,

- 3   wznies lewą nogę w przód,
4   przystaw lewą nogę.
- III 1—3 D w ójka przejdzie do przysiadu zwieszono-
4   powstań, ramiona w dół.
          jedynka przystaw lewą nogę, tr ójka przy-
          staw prawą nogę, ramiona w dół.
- IV 1—2 Wszyscy w prawo zwrot,
3—4   jedynka pozostaje w miejscu, dw ójka prze-
          chodzi w przód na lewo, tr ójka w przód na
          prawo.
- V   = I, tylko zwieszenie wykonuje jedynka.
- VI   = II.
- VII   = III.
- VIII   = IV, tylko tr ójka pozostaje na miejscu, jedyn-
          ka przechodzi w przód na lewo, dw ójka —
          w przód na prawo.
- IX   = I, tylko zwieszenie wykonuje tr ójka.
- X   = II.
- XI   = III.
- XII   = I, tylko dw ójka pozostaje w miejscu, tr ójka
          przechodzi w przód na lewo, jedynka — w przód
          na prawo.

Uwaga: Ćwiczący, kolejno zmieniając miejsca, wróć do pierwotnego ustawienia, prawym bokiem do poprzedniego kierunku.

- I   1   Ramiona w przód i w tył,
       2—3   jak 1,
       4   unik prawą, ręce na biodra.

Uwaga: Unik należy wykonać jednocześnie z ruchem ramion w tył.

- II 1—4   Powoli waży.
- III 1—4   Pad w przód do podporu, leżąc przodem, o ramionach ugiętych.
- IV 1—4   Powoli ramiona prostuj do podporu leżąc przodem.
- V   1   Rzutem tułowia, przysiad podparty,
          2   powstań,
          3   półobrót w lewo,
          4   wytrzymaj.
- VI   = I, tylko unik lewą.
- VII   = II.
- VIII   = III.
- IX   = IV.
- X   = V.

Gra bieżna, lub wyścigi z przenoszeniem przedmiotów,
wyścigi rzędów i t. d.

Chód z wymachem ramion.

W kolumnie ćwiczebnej z podporu klęcznego.

- I 1—4   Wymach lewym ramieniem ze skrętem tułowia w bok.
- II   1   Klęk i wymach ramion w górę zewnątrz,

- 2 ramiona w dół do wewnątrz, skrzyżuj przed sobą,
 3 wymach ramion w górę zewnątrz,
 4 jak 2.
- III 1 Wymach ramion w górę zewnątrz,
 2 ramiona w dół do wewnątrz, skrzyżuj przed sobą,
 3 jak 1,
 4 podpór klęczny.
- IV = I, tylko wymach prawem ramieniem ze skretem tułowia w bok.
- V = II.
- VI = III.
- VII 1—4 W podporze klęcznym, ręce skierowane do wewnątrz, rytmiczne skłony w dół z uginaniem ramion, łokcie w bok.
- VIII 1 Przysiad podparty,
 2 powstań,
 3—4 wytrzymaj.

Skoki.

1. Skok bieżny ponad niską przeszkodą.
2. Skok narciarski.
3. Skok narciarski i przewrót.
4. Wyskok kuczny na przyrząd i zeskok w głąb: w przód, w bok w lewo, w prawo.
5. Przeskok rozkroczny ponad: kozłem, skrzynią lub koniem.
6. Przewrót ponad: skrzynią lub koniem.

W kolumnie ćwiczebnej.

- I 1—4 Powoli ciągnij ramiona w górę wzdłuż tułowia do położenia w górę zewnątrz.
- II 1 Na palcach stań, zwrot dłoni w dół,
 2—4 powoli przysiad, ramiona w dół łukiem bocznym.
- III 1—3 Powoli powstań do postawy na palcach,
 4 postawa na stopach, ramiona w bok.
- IV 1 Pierwsza dwójka krok w prawo, druga — krok w lewo
 2 postawa na stopach, ramiona w dół i w bok,
 3 ramiona w dół i w przód,
 4 ramiona w dół i w bok.
- V 1 Krok do środka, postawa na palcach, ramiona w dół i w przód,
 2 postawa na stopach, ramiona w dół i w bok,
 3 ramiona w dół i w przód,
 4 ramiona w dół i w bok.
- VI 1 Krok do środka, złączenie, postawa na palcach, ramiona w dół i w przód,
 2 postawa na stopach, ramiona w dół,
 3—4 wytrzymaj.
 Marsz ze śpiewem.